

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: reactie Ctgb wetenschapstoets vereenvoudigingspakket voedsel- en
diervoederbeveiliging

Datum
6 mei 2026

Geachte voorzitter,

Uw Kamer heeft in het tweeminutendebat Landbouw- en Visserijraad van 23 april jl. gevraagd om een reactie van het Ctgb op de wetenschapstoets over het Vereenvoudigingspakket voedsel- en diervoederbeveiliging (toegesplitst op gewasbeschermingsmiddelen). In deze brief vindt u deze reactie. Het Ctgb heeft begin dit jaar de bewindspersonen van LVVN en IenW geadviseerd over dit Vereenvoudigingspakket. Daarin gaf het Ctgb aan het voorstel van de Europese Commissie (EC) te verwelkomen, maar dat het wel op wezenlijke punten moet worden aangepast. Dit advies vindt u [hier](#).

Briefkenmerk
2113913533-88

Ctgb-reactie wetenschapstoets

Het Ctgb waardeert de aandacht voor het door de EC voorgestelde Vereenvoudigingspakket. Een goede discussie over het voorstel is belangrijk om te zorgen dat de Europese regelgeving voor het op de markt brengen en gebruiken van gewasbeschermingsmiddelen eenvoudiger wordt, met behoud van het beschermingsniveau voor mens, dier en milieu.

Het Ctgb vindt het belangrijk dat die discussie op basis van de juiste feiten wordt gevoerd. In dat licht bezien valt het op dat de wetenschapstoets enkele onjuistheden over het EC-voorstel bevat. Daarnaast zou naar onze mening een wetenschapstoets aan kracht winnen als deze gestoeld is op wetenschappelijk onderzoek en de bevindingen daarnaar verwijzen. Dat ontbreekt grotendeels in de voorliggende toets. Het Ctgb mist ook een goede vergelijking met het huidige systeem en de knelpunten daarin. Dat is belangrijk, omdat de beoordelende autoriteiten in Europa (zoals het Ctgb) en EFSA in de uitvoering overbelast zijn geraakt.

De toets beziet samengevat twee onderwerpen (de risicogerichte herbeoordeling van werkzame stoffen en de versnelling van biocontrol) vanuit verschillende

invalshoeken. De toets doet hierover een aantal aanbevelingen. Hieronder geven we per onderwerp een reactie op de bevindingen en aanbevelingen van de auteurs.

1. Risicogerichte herbeoordeling van werkzame stoffen

Proces: verantwoordelijkheid, mandaat, criteria

De EC stelt voor om het systeem van een periodieke herbeoordeling voor een deel van de werkzame stoffen te vervangen door een risicogericht systeem, waarin stoffen als onderdeel van een gericht werkprogramma worden herbeoordeeld. De auteurs vinden dat onduidelijk is hoe het proces verloopt, welke criteria er worden toegepast en wie welk mandaat krijgt in de besluitvorming hierover. De auteurs vinden ook onduidelijk wanneer een herbeoordeling wordt getriggerd en door wie.

Ook het Ctgb heeft in zijn advies ervoor gepleit om meer waarborgen in te bouwen om een risicogericht systeem goed en verantwoord te laten werken. Het Ctgb wijst er wel op dat een aantal elementen die door de auteurs worden benoemd in het voorstel van de EC al zijn opgenomen. Het voorstel geeft duidelijk aan dat de EC de verplichting heeft om een werkprogramma voor de herbeoordeling van werkzame stoffen vast te stellen. Het werkprogramma wordt vastgesteld volgens de comitologieprocedure voor uitvoeringsverordeningen (net als de huidige periodieke werkprogramma's). Dat betekent dat de EC een voorstel presenteert aan het permanent comité (SCoPAFF) waarin de lidstaten hierover stemmen, waarna de EC het werkprogramma vaststelt.

Het voorstel bevat duidelijke triggers *wanneer* de EC een werkprogramma moet vaststellen, namelijk uiterlijk drie jaar na wijziging van de stofgoedkeuringscriteria, gegevensvereisten of richtsnoeren. De EC moet EFSA consulteren voor de identificatie van relevante stoffen die in het werkprogramma voor herbeoordeling worden opgenomen. De EC moet bij de identificatie van stoffen verder rekening houden met zorgen over veiligheid en met nieuwe wetenschappelijke inzichten. Ook kan de EC verzoeken van lidstaten meewegen. Het werkprogramma moet eveneens bevatten welke lidstaat de herbeoordeling gaat uitvoeren (rapporteur), welke data de producent wanneer moet aanleveren en wat vervaldata van de stofgoedkeuringen worden. Dat laatste is belangrijk: als een producent de data niet tijdig levert, dan vervalt de goedkeuring van de stof automatisch.

Het Ctgb is het eens met de auteurs dat uit het voorstel niet direct is af te leiden wat de inhoud van zo'n werkprogramma straks precies zal zijn. Worden wel de juiste stoffen opgenomen? Daarom heeft het Ctgb ook geadviseerd om te pleiten voor een Europees signaleringssysteem waarmee de EC en de lidstaten tijdig en systematisch worden voorzien van informatie over nieuwe wetenschappelijke inzichten over risico's van werkzame stoffen. Dit systeem moet een transparante basis vormen voor

het inrichten van het werkprogramma, zodat werkzame stoffen op het juiste moment (tijdig) op de juiste onderdelen (risicogericht) opnieuw worden beoordeeld. Een andere versterking van het EC-voorstel op dit punt zou zijn om EFSA het advies aan de EC voor de identificatie van relevante stoffen open te laten stellen voor een publieke consultatie.

De auteurs geven ook aan dat voor een goede uitvoering van een risicogericht systeem van herbeoordeling een onderliggend programma van o.a. monitoring van risico's essentieel is. Het Ctgb onderschrijft het belang van monitoring, maar merkt op dat dit zowel voor het huidige periodieke herbeoordelingssysteem als voor een risicogericht systeem geldt. Verder is het belangrijk om te beseffen dat de selectie van stoffen voor opname in werkprogramma's niet uitsluitend gebaseerd zal zijn op monitoringsinformatie. De auteurs gaven in de technische briefing aan dat het voorstel ertoe leidt dat andere partijen (zoals waterschappen, lokale overheden, gezondheidsinstellingen) straks aan de lat staan om met informatie te komen voordat een werkzame stof geselecteerd kan worden voor herbeoordeling. Dat is niet het geval. Het voorstel geeft aan dat de EC *relevante stoffen* moet identificeren voor opname in een werkprogramma, daarbij geadviseerd door EFSA. Dat kan op basis van monitoringsinformatie, maar dat hoeft niet. Bijvoorbeeld: bij een nieuw bijenrichtsnoer zijn insecticiden in ieder geval relevante stoffen om opgenomen te worden in een werkprogramma. Er zijn geen monitoringsdata nodig om tot die conclusie te komen.

Gelijk speelveld en innovatiekracht

Volgens de auteurs leidt het voorstel tot een ongelijk speelveld en gaat het innovatie tegen, doordat nieuwe stoffen tegen nieuwe kaders worden beoordeeld en oude stoffen niet. Dit is op zich een terechte constatering. Dit effect treedt echter ook op bij het huidige periodieke herbeoordelingssysteem, waar het door alle vertragingen soms 20 jaar duurt voordat een stof wordt herbeoordeeld. Het Ctgb verwacht dat het risicogerichte systeem dit probleem juist niet verergert. Immers, binnen een risicogericht systeem kunnen stoffen waar zorgen over zijn, juist sneller tegen nieuwe, strengere kaders worden herbeoordeeld.

Versimpeling regelgeving

De auteurs stellen dat het voorstel niet leidt tot vereenvoudiging, omdat de periodieke herbeoordeling alleen voor werkzame stoffen wordt vervangen door een risicogericht systeem, maar niet voor gewasbeschermingsmiddelen op basis van die stoffen. Het Ctgb is het hiermee eens: de beschikbare beoordelingscapaciteit wordt het meest effectief ingezet als de herbeoordeling van een gewasbeschermingsmiddel volgt op de herbeoordeling van een werkzame stof. Het Ctgb pleit daarom voor een risicogericht systeem ook voor de herbeoordeling van middelen, net zoals de EC voorstelt voor stoffen.

Bescherming mens en milieu

De auteurs zijn van mening dat als de periodieke herbeoordeling wordt afgeschaft de kans groot is dat stoffen op de markt blijven die bij langdurige blootstelling schadelijke effecten hebben op milieu en gezondheid. Dit is volgens de auteurs te wijten aan een beoordelingsmethode die onvoldoende in staat is langdurige effecten goed te voorspellen, zoals effecten op het zenuwstelsel of het immuunsysteem van mens of dier.

Het Ctgb kan deze redenering niet volgen. Dit pleit voor het ontwikkelen van een betere beoordelingsmethodiek. Zodra deze beschikbaar is, kan deze sneller worden ingezet in een risicogericht systeem voor stofherbeoordeling dan in een systeem met periodieke herbeoordeling. De EC moet in een risicogericht systeem dan immers met een werkprogramma komen waarin de voor die methodiek relevante stoffen zijn opgenomen. Dit pleit dus juist voor een risicogericht systeem en tegen een systeem van periodieke herbeoordeling waar je geen keuzes maakt en het soms 20 jaar duurt voordat een stof wordt herbeoordeeld.

Bewijslast en voorzorgsbeginsel

De auteurs stellen dat bij het voorgestelde risicogerichte systeem de bewijslast om aan te tonen dat een stof aan de goedkeuringscriteria voldoet niet langer bij de producent ligt. Dat zou tegen het voorzorgsprincipe zijn. Dit is onjuist. Artikel 18 regelt dat de bewijslast voor de herbeoordeling van stoffen bij de producent ligt en het (ongewijzigde) artikel 43 doet hetzelfde voor de gewasbeschermingsmiddelen. In het risicogerichte systeem is het wel zo dat de overheid (EC en lidstaten) moet besluiten over een werkprogramma voor de herbeoordeling van stoffen en in die zin dus een grotere verantwoordelijkheid krijgt. Daarom vindt het Ctgb het heel belangrijk dat de EC en de lidstaten geïnformeerd worden door een Europees signaleringssysteem over stoffen.

Impact op werkdruk en uitvoerbaarheid beoordelingsinstanties

De auteurs wijzen erop dat de afweging voor een risicogerichte herbeoordeling van een stof of middel veel capaciteit gaat vragen, die dan niet meer aan de herbeoordeling zelf kan worden besteed. Verder geven de auteurs aan dat er beter ingezet kan worden op capaciteitsuitbreiding in het huidige systeem. Het Ctgb merkt op dat het huidige systeem vastloopt en uit onze ervaring blijkt dat alleen capaciteitsuitbreiding zonder andere maatregelen niet tot het gewenste resultaat leidt. Verder volgt het Ctgb de redenering van de EC dat het risicogerichte systeem bij een goede inrichting ervan leidt tot een effectievere inzet van de beoordelingscapaciteit. Het opstellen van de werkprogramma's en het door het Ctgb bepleitte Europese signaleringssysteem dat daaraan ten grondslag zou moeten liggen, vergt inderdaad ook capaciteit van risicobeoordelaars. Dit staat echter niet in

verhouding tot de benodigde capaciteit om de daadwerkelijke herbeoordelingen te doen.

2. Versnelde toelating biocontrol

De auteurs vinden de definitie voor biocontrols te breed. Het Ctgb is het hiermee eens en heeft hierover ook advies uitgebracht. Verder stellen de auteurs classificering van stoffen/middelen voor om specifieke beoordelingstrajecten mogelijk te maken. Het is niet duidelijk wat de auteurs hier precies mee bedoelen. Voor het versnellen van de markttoegang voor biocontrolmiddelen zijn volgens het Ctgb drie aspecten van belang: (1) versnelde procedures in de verordening, (2) een passend beoordelingskader met passende dataveren en (3) beoordelingscapaciteit met de juiste benodigde kennis en expertise¹. Het EC-voorstel adresseert het eerste punt, omdat de verordening gaat over de procedure, niet over hoe biocontrolstoffen en -middelen moeten worden beoordeeld. Dat is opgenomen in uitvoeringsverordeningen en richtsnoeren. Het Ctgb kan zich dus vinden in de opvatting van de auteurs dat naast verbeteringen in de procedure ook andere zaken nodig zijn om de beoogde versnelling te bereiken.

3. Aanbevelingen

In de tabel hieronder is een reactie op de vier aanbevelingen van de auteurs opgenomen:

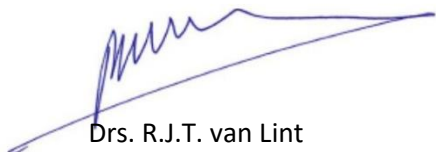
Aanbeveling toets	Reactie Ctgb
Behoud periodieke herbeoordeling voor alle stoffen. Slimmer toetsen kan werkdruk verminderen.	Ctgb steunt deze aanbeveling niet, omdat het geen oplossing biedt voor het bestaande vastgelopen systeem. Bovendien biedt een goed opgezet risicogericht systeem de mogelijkheid om bepaalde werkzame stoffen sneller te herbeoordelen dan nu het geval is, wanneer nieuwe wetenschappelijke inzichten daartoe aanleiding geven. Dat de werkdruk beter aangepakt kan worden door slimmer te toetsen, is niet onderbouwd en naar onze mening in het algemeen niet realistisch. Voor biocontrol liggen hier zeker mogelijkheden, maar voor chemische stoffen wordt het toetsingskader steeds uitgebreider en complexer, waardoor de beoordeling van een werkzame stof steeds langer duurt en de werkdruk blijft toenemen.
Behoud het voorzorgprincipe van het huidige systeem. Bewijslast moet bij producenten blijven, het	Het Ctgb steunt het behouden van het voorzorgbeginsel, maar merkt op dat het EC-voorstel daar ook op is gebaseerd. De

¹ Voor meer toelichting zie het [Ctgb-overzicht van oplossingsrichtingen om de markttoegang van 'groene'\(biocontrol\) middelen te versnellen](#).

voorzorgprincipe van de huidige regelgeving moet leidend blijven.	bewijslast blijft onder het EC-voorstel ook bij de producent liggen.
Zet 'Green lanes' in voor biocontrols. Het ontwikkelen van zogenaamde 'green lanes' voor biocontrols maakt het mogelijk om beoordelingen te maken voor de specifieke klassen van middelen. Voorwaarde is dat er een classificatie van de biocontrolmiddelen wordt ontwikkeld en daarbij aansluitende specifieke beoordelingstrajecten voor de verschillende classificaties.	Het Ctgb deelt de wens voor 'green lanes' en merkt op dat het EC-voorstel daar invulling aan geeft door de daarin opgenomen classificatie voor biocontrol, bepaalde procedurele versnellingen voor dergelijke stoffen en middelen en door de capaciteit bij EFSA te vergroten en EFSA de mogelijkheid te geven als rapporteur op te treden voor biocontrolstoffen. Zoals in het Ctgb-advies opgenomen, vergt dit wel een scherpe afbakening van de definitie van biocontrol om te voorkomen dat giftige natuurlijke stoffen daar ook onder vallen.
Sta geen verlenging toe van 'Grace periods'. Verlenging van grace periods zal leiden tot een langer gebruik van middelen met in principe onacceptabele risico's terwijl niet is duidelijk gemaakt of het probleem van nood-toelatingen wordt opgelost.	Het Ctgb kan zich op zich vinden in deze aanbeveling, maar merkt wel op dat het vaststellen van deze respijtermijn een bevoegdheid van de bevoegde toelatingsautoriteit (in Nederland het Ctgb) is en daar een zorgvuldige afweging aan ten grondslag ligt.

Hoogachtend,

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden,
voor deze:
de voorzitter,

Drs. R.J.T. van Lint